

М. В. Ігнатюк, директор бібліотеки Житомирського національного агро-екологічного університету

**РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ
КОРИСТУВАЧІВ ОБ'ЄДНАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
БІБЛІОТЕК ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Розвиток вільного та демократичного суспільства в Україні неможливий без участі в цьому процесі самих громадян. Свідомий та активний

громадянин – це, перш за все, людина, яка вільно орієнтується у потоці інформації, здатна оцінити достовірність і актуальність часом суперечливих свідчень і фактів. У процесі формування такого громадянина значну роль відіграє рівень розвитку його інформаційної грамотності.

Інформаційна грамотність є комплексом навичок і вмій, які набуваються в процесі навчання. У цей комплекс входить відношення до самого процесу навчання, а також уміння користуватися інструментальними програмними засобами, такими, як інтерактивні посібники, різні методики, групова робота тощо.

Можна визначити наступні форми та техніки навчання, які активно використовуються сьогодні бібліотекарями при формуванні інформаційної грамотності користувачів:

інтерактивні навчальні програми, що реалізуються через бібліотечні веб-сайти

- електронні демонстрації з практичними завданнями;
- вправи з використання електронних інформаційних ресурсів, які самостійно виконуються малими групами користувачів;
- тренінги, орієнтовані на підтримку конкретних академічних курсів, тренінги з використання інформаційних ресурсів, що розробляються спільно з викладачами цих курсів і які пропонуються на бібліотечному веб-сайті;
- семінари-тренінги, присвячені електронним каталогам, базам даних та іншим подібним ресурсам, що проводяться з користувачами;
- спеціальні навчальні курси з інформаційної грамотності.

Основною категорією користувачів, які мають найбільшу потребу у розвитку своєї інформаційної грамотності, є студенти, аспіранти та учнівська молодь Житомирського національного агроекологічного університету (ЖНАЕУ), учні технікумів і коледжів аграрного профілю Житомирської області.

Процес розвитку сучасної системи бібліотечно-інформаційного забезпечення агроекологічної галузі в Житомирській області започатковує формування обласного бібліотечного інформаційно-ресурсного центру агроекологічного спрямування, осередком якого стало об'єднання сільськогосподарських бібліотек Житомирської області.

До об'єднання входять дев'ять бібліотек аграрного профілю, серед яких: сім бібліотек технікумів, коледжів та їх філій, дві бібліотеки науково-дослідних установ. Основним завданням Головної бібліотеки об'єднання є координація діяльності з усіх напрямів бібліотечної роботи.

У 2014 р. було організовано навчання користувачів об'єднання з використанням онлайн ресурсів Асоціації «Інформатіо-Консорціум», у рамках

якого користувачі отримали доступ до матеріалів повнотекстових баз даних BioOne, Polpred.com, East View Information Services, IMF eLIBRARY. У процесі тестування цих ресурсів користувачі об'єднання з 01.09.2013 р. по 01.03.2014 р. завантажили понад 4 600 документів.

З 2013 р. у ЖНАЕУ була введена дисципліна «Інформаційна культура студента» для студентів перших курсів усіх спеціальностей. Мета курсу – навчити навикам користування сучасними інформаційними ресурсами, знаходити необхідну інформацію та вміти вибирати раціональну систему пошуку інформації щодо поставлених навчальних і наукових завдань. У 2013–2014 рр. досягнення цієї мети здійснювалось під час вирішення наступних завдань:

- освоєння раціональних прийомів і способів самостійного ведення пошуку інформації та систематизації даних відповідно до навчального процесу;
- оволодіння навиками та методами переробки інформації;
- вивчення та практичне застосування технології підготовки, оформлення результатів самостійної навчальної та науково-дослідної діяльності (рефератів, курсових, дипломних робіт, доповідей);
- користування повнотекстовими базами даних тощо.

У 2013/2014 навчальному році цей курс пройдуть понад 320 користувачів об'єднання.

У 2013 р. стартувала акція «Буккроссинг», яка покликана поширювати культуру активного читання серед користувачів і працівників бібліотек об'єднання. На полицях є художня та наукова література, книги з психології, історії, релігії, декоративно-прикладного мистецтва тощо. До дня студента працівники бібліотеки ЖНАЕУ розробили листівки з умовами акції та карту з позначками розташування полиць з книгами. Мета буккроссингу – розвиток культури активного читання в умовах вільного обміну книгами між користувачами.

У 2014 р. Головна бібліотека об'єднання апробувала новий напрям роботи з користувачами, спрямований на підвищення інформаційної грамотності користувачів, перш за все, студентів, – інтерактивні командні змагання «Бібліоквест». Цей напрям засновано на використанні методів «ігрофікації» (англ. – gamification), тобто використанні ігрових елементів у неігровому контексті навчального процесу. Квест-проект – проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються різні джерела інформації

У бібліотечному квесті брали участь три студентські команди – «Технобук», «Ботани» і «Ерудити», які виконували завдання протягом декількох днів у три етапи.

І етап (Фото-крос «Місто читає») – у м. Житомирі значна кількість

місць, пов'язаних з книгою (пам'ятники української історії та культури, музеї, бібліотеки). Кожній команді необхідно було зробити декілька фотографій поруч чи на тлі місць або предметів, що пов'язані з процесом читання.

II етап (Бюро творчих знахідок «Похід книжковим лабіринтом або уяви себе бібліотекарем») – команди отримали маршрутні листи з переліком завдань і картою розташування відділів бібліотеки. Необхідно було ознайомитися з автоматизованою бібліотечно-інформаційною системою «РБІС», здійснити пошук праць викладачів університету в електронному каталозі, зашифрувати декілька книг і нанести штрихові коди, ознайомитися з електронними періодичними виданнями, які доступні в локальній мережі університету та ін.

III етап (Гра-сміхотерапія «Бібліотечний куточок веселого настрою») – учасникам «Бібліоквеста» необхідно було розробити та представити власний проект на підтримку читання та написати синквейн на тему «Бібліотека». Команди підготували кілька відеороликів про книгу, гумористичні вірші, сценки та плакати.

Таким чином, інформаційна грамотність є ключовим фактором в освіті протягом усього життя людини. Громадяни повинні розвивати свої інформаційні компетенції постійно, особливо в роки навчання, і тут працівники об'єднання сільськогосподарських бібліотек Житомирської області відіграють ключову роль у забезпеченні інформаційної грамотності користувачів об'єднання.